

Munksjö Pappers-Bruks Förhydningspapp.

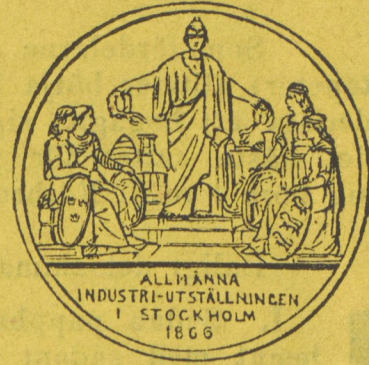
Prisbelönt vid
Industri-Utställningarne

Paris 1867.

Stockholm 1866.

Malmö 1865.

Karlstad 1862.

Vid Industri-Utställningen i Stockholm 1866 tillerkändes MUNKSJÖ BRUK Silfvermedaljen "i anseende till den stora nytta användningen af dess Pappsorter medför."

Denna papp utgör det mest osvikliga och varaktiga medel att förekomma drag och köld från väggar och golf både i sten- och trähus. Ehuru metoden för anbringandet borde vara bekant för hvarje handtverksmålare, sedan Munksjö Förhydningspapp fått en allmän användning inom landet, så angifves dock här det vigtigaste som är att iakttaga vid förhydningsarbetet, till ledning för dem som äro ovana dervid.

A. På väggar i boningsrum

med så väl sten- som träväggar sker förhydning enligt anvisning å följande sida.

B. Under trossbottnar

kan denna papp användas med mycken fördel i fall till trossningsämne användes torr sågspån. Denna är i sitt torra tillstånd högeligen att föredraga framför det vanligen begagnade byggnadsgruset, ler- eller murbruket, ty sågspånen utestänger kölden bättre, afger endast sunda ångor, angriper icke trädet och tynger icke nämnbart på golfbjelkar eller väggar. Man inkläder då hela trossbotten — äfven golfbjelkarne — med pappbanor, förenade med breda (4 tums) spikade sömmar, inlägger sedan den torra sågspånen och kan allt för väl undvara mellanskäret. Pappen måste från trossbotten uppstiga under golf-listen för att äfven der täta mot draget. Spännas mellantak med förhydningspapp, så behöfver man ej förhyda öfverliggande trossbottnar. Der trossbottnarne äro något fuktiga, kunna de förhydas med tjärad förhydningspapp, hvaraf en särskild sort tillverkas, som, dränkt i trätjära, endast för kort tid bibehåller sin lukt, som dock icke är obehaglig.

C. Utanpå husväggar

(mellan brädfodringen och väggen) är samma papp använd att afstänga drag. Men vilkoret är att brädfodringen fullkomligt uppfyller sitt ändamål att utestänga väta. Pappen spännes icke här, utan fästes med plathufvad spik.

D. Under golfmattor

förekommer denna papp icke blott golfdrag, utan äfven mattornas nötning mot golfvet. Skarfvarne böra öfverklistras med spännpappersremсор. Helst användes till denna förhydning så kallad *Golfpapp*, som är mjukare.

Med lösa pappbanor,

hvilka under den varmare årstiden nedtagas och förvaras till begagnande under många följande vintrar, afstänger man drag och kyla från vissa delar af väggen, såsom på fönsterväggarnes panel samt bakom soffor och sängar o. d. I sjukrum kan en från taket nedhängande pappbens bild ett skydd mot draget från dörren eller mot dagsluset.

Ur KB:s samlingar

Digitaliserad år 2022

National Library
of Sweden

L. J. Hierta i Stockholm, A. Freding & Comp. i Göteborg,
samt af Herrar Handlande i rikets öfrige städer.

Utom förenämnda Pappsorter tillverkas äfven vid Munksjö Bruk

Asfaltpapp för taktäckning.

Som äfven denna papp tillverkas i långa banor af 50 fots längd och 3½ fots bredd, har den ett afgjordt företräde framför den vanliga tjärpappen (i ark). Med Munksjö Asfaltpapp kan nemligen användas ett taktäckningssätt, hvarigenom pappen icke behöfver spikas i brädbotten och således icke heller kan sönderslitas vid brädernas utvidgning eller sammandragning. Den är dessutom ogenomtränglig för vatten, böjlig, lätt, seg och eldfast samt derigenom ändamålsenligare och varaktigare än något annat känt taktäckningsämne kan i samma grad bli. Beskrifning öfver användningssättet är tryckt och bilagd hvarje Pappulle.

(Elfte upplagan.)

1868

Munksjö Pappers-Bruks Förhydningspapp.

Prisbelönt vid
Industri-Utställningarne

Paris 1867.

Stockholm 1866.

Malmö 1865.

Karlstad 1862.

Vid Industri-Utställningen i Stockholm 1866 tillerkändes MUNKSJÖ BRUK Silfvermedaljen "i anseende till den stora nytta användningen af dess Pappsorter medför."

Denna papp utgör det mest osvikliga och varaktiga medel att förekomma drag och köld från väggar och golf både i sten- och trähus. Ehuru metoden för anbringandet borde vara bekant för hvarje handtverksmålare, sedan Munksjö Förhydningspapp fått en allmän användning inom landet, så angifves dock här det vigtigaste som är att iakttaga vid förhydningsarbetet, till ledning för dem som äro ovana dervid.

A. På väggar i boningsrum

med så väl sten- som träväggar sker förhydning enligt anvisning å följande sida.

B. Under trossbottnar

kan denna papp användas med mycken fördel i fall till trossningsämne användes torr sågspån. Denna är i sitt torra tillstånd högeligen att föredraga framför det vanligen begagnade byggnadsgruset, ler- eller murbruket, ty sågspånen utestänger kölden bättre, afger endast sunda ångor, angriper icke trädet och tynger icke nämnbart på golfbjelkar eller väggar. Man inkläder då hela trossbotten — äfven golfbjelkarne — med pappbanor, förenade med breda (4 tums) spikade sömmar, inlägger sedan den torra sågspånen och kan allt för väl undvara mellanskäret. Pappen måste från trossbotten uppstiga under golf-listen för att äfven der täta mot draget. Spännas mellantak med förhydningspapp, så behöfver man ej förhyda öfverliggande trossbottnar. Der trossbottnarne äro något fuktiga, kunna de förhydas med tjärad förhydningspapp, hvaraf en särskild sort tillverkas, som, dränkt i trätjära, endast för kort tid bibehåller sin lukt, som dock icke är obehaglig.

C. Utanpå husväggar

(mellan brädfodringen och väggen) är samma papp använd att afstänga drag. Men vilkoret är att brädfodringen fullkomligt uppfyller sitt ändamål att utestänga väta. Pappen spännes icke här, utan fästes med plathufvad spik.

D. Under golfmattor

förekommer denna papp icke blott golfdrag, utan äfven mattornas nötning mot golfvet. Skarfvarne böra öfverklistras med spännpappersremсор. Helst användes till denna förhydning så kallad *Golfpapp*, som är mjukare.

Med lösa pappbanor,

hvilka under den varmare årstiden nedtagas och förvaras till begagnande under många följande vintrar, afstänger man drag och kyla från vissa delar af väggen, såsom på fönsterväggarnes panel samt bakom soffor och sängar o. d. I sjukrum kan en från taket nedhängande pappbana bilda ett skydd mot draget från dörren eller mot dagsljuset.

Förhydningspapp användes dessutom till flere ändamål,

såsom att döfva ljudet mellan tvenne våningar eller från maskineriers rörelseutvexlingar (kugghjulen omgifvas med skåp af bräder, hvilkas insidor fodras med förhydningspapp). Till omklädnad på ångpannor och ångrör, för att bibehålla värmet i dessa, är denna papp lika verksam, men långt varaktigare än den vanligen begagnade hårfiltten. Härtill är den grå lumpappen (Golfpapp) bättre än den, hvars massa är blandad med halm (Förhydningspapp).

Pappen förekommer i helrullar (å 400 kvadratfot) och i halfrullar (å 200 kvadratfot) och säljes af

**Munksjö Pappers-Bruk i Jönköping,
L. J. Hierta i Stockholm, A. Fröding & Comp. i Göteborg,
samt af Herrar Handlande i rikets öfrige städer.**

Utom förenämnda Pappsorter tillverkas äfven vid Munksjö Bruk

Asfaltpapp för taktäckning.

Som äfven denna papp tillverkas i långa banor af 50 fots längd och $3\frac{1}{2}$ fots bredd, har den ett afgjordt företräde framför den vanliga tjärpappen (i ark). Med Munksjö Asfaltpapp kan nemligen användas ett taktäckningssätt, hvarigenom pappen icke behöfver spikas i brädbotten och således icke heller kan sönderslitas vid brädernas utvidgning eller sammandragning. Den är dessutom ogenomtränglig för vatten, böjlig, lätt, seg och eldfast samt derigenom ändamålsenligare och varaktigare än något annat känt taktäckningsämne kan i samma grad bli. Beskrifning öfver användningssättet är tryckt och bilagd hvarje Pappulle.

(Elfte upplagan.)

1868

Cirkulär

till resp. Förbrukare af Munksjö Bruks Förhydningspapp i långa banor.

Som fördelarne af förhydning med denna papp (dragfria, varma och sunda bostäder, stor bränslebesparing, varaktigare tapeter) alltmer börja blifva bekanta och uppskattade, så att ingen husegare, som inser sin egen fördel, hädanefter lär underlåta att begagna sig af ett så förträffligt material — destomindre som förhydade rum oftast betinga högre hyror — men det bästa sättet för pappens anbringande antingen icke användes eller ock stundom icke nog påaktas, så har man ansett sig böra i resp. Förbrukares intresse fästa uppmärksamheten på det förhydnings sätt, som erbjuder de största fördelarne.

Enligt detsamma behandlas pappen hufvudsakligen på samma sätt som vanligt spännpapper, nemligen så att:

1. Sedan pappbanorna blifvit afskurna till lika höjd med rummet som skall förhydas, fuktas de först *lindrigt* och jemnt med sådant klistervatten, som begagnas vid anfuktning af vanligt spännpapper. De böra under några timmar efter fuktningen ligga ofvanpå hvarandra, så att fuktigheten får jemnt utbreda sig, samt göra dem *lindrigt dufna* öfver hela ytan. Derefter fastnubbas med $1\frac{1}{4}$ tums spik (s. k. "plathufvuden") pappbanornas ändar på väggen tätt invid taket och golvet, och långsidorna låter man falla 3 tum öfver hvarandra. Sömmarnes beröringsytor bestrykas med särskildt dertill kokt starkt och tjockt klister (försatt med något draglim) och på ömse sidor om samt långsefter sömmarne anbringas häftspikar, som icke få borttagas förr än skarvarne kännas lika torra som den öfriga pappytan.
2. För att skarvarne icke må komma att bli synliga utanpå tapeten, böra de fyllas med spackelkitt, som jemnslipas när det torkat. Godt spackelkitt göres af tjockt klister rifvet med krita, hvartill sättes så stor portion väl kokt linolja, som fordras för att binda kritan utan att oljan slår igenom och fläckar tapeten. Öfver spacklingen kan klistras en 6 tums bred spännpappersremsa.
3. Förhydningspappen fästes vid fönster- och dörrkarmarne både med klister och spikar. Den måste gå framom fodrens dagkanter att betäcka öppningarne mellan karmarne och väggen, samt renskäras sedan fodren påspikats.
4. Då pappen måste långsamt torka, så akte man densamma under tiden för starkt luftdrag genom dörrar och fönster. När den torkat blir den slät och hård samt kännas, vid det man slår derpå, som spändt och torkadt sulläder.
5. Först sedan förhydningen blifvit väl torr påklistras tapeten.

Det viktigaste af förhydningsarbetet är att pappen hålles lagom fuktig. Vätes han *för mycket*, såsom lätt sker när den handteras af oerfarna arbetare, så skadas han ofta redan under arbetarnes händer, eller sammandrager han sig vid torkningen på väggen med en så oemotståndlig kraft, att antingen de med honom genom spikar och foder förenade fönster- och dörrkarmarne bugta sig inåt, ifall sömmarne äro sammanfogade med starkt klister, eller annars att dessa spricka upp i hela sin längd.

Ofvanstående beskrifning afser egentligen förhydningen af väggar af *liggande timmer*; men det är gifvet att den kan tillämpas äfven på förhydning af väggar af annat byggnadssätt eller material. På väggar af *stående timmer* spikas barnornas skarvar omedelbart på väggarne, samt på väggar af *sten* eller *korsvirke med tegelfyllning* spikas skarvarne på läkter eller bräder, fästade vid väggen under sömmarne; ty i sådana hus har man icke att befara väggarnes sättning och behöfver således icke af sådan orsak framdeles ompänna väggbeklädnaden. Skarvarne böra likväl äfven här vara underklistrade och spikhufvudena ("plathufvuden") öfverspacklade.

Förhydningspapp behöfver icke anbringas på väggar mellan eldrum, så vida man icke anser det behöfligt att skydda tapeten mot hål och remnor (t. ex. i förstugor och trappgångar); ty en väl spänd väggbeklädnad af papp uppfyller härvid i de flesta fall samma ändamål som beklädnad med bräder. Husegare, som mera afse tapeternas varaktighet än en något ökad förhydningskostnad, bekläda dock med papp äfven väggarne mellan boningsrummen. Mången låter äfven spänna takpanelet med papp för att fördröja värmens uppstigande i trossbottnen derofvan, hvilken kan vara otät vid väggarne och derigenom lätt drar värmen ur rummet.

Förhydning efter denna metod kan verkställas af en hvar som kan spänna en vägg på vanligt sätt med papper och är framför andra sätt det fördelaktigaste, då man, t. ex. när väggen satt sig och pappen börjar få bucklor, lätt kan utan skada för tapeten ompänna väggbeklädnaden, såsom vanligen sker med tapeter, hvilka äro klistrade på spännpapper.

Ju omsorgsfullare förhydningen sker, desto vackrare, varaktigare och ändamålsenligare blir den, och därför bör den, som icke har tillgång till erfarna arbetare, under förhydningsarbetet egna dem den tillsyn, som hvarje väl utfördt arbete tar i anspråk.

Munksjö Pappers-Bruk
i Jönköping.

Förhydning sparar minst Femtio procent bränsle.

Tjugofem Millioner kvadratfot
vägg- och golf-yta beklädd med Munksjö Förhydningspapp.